

KONSERVATYVAUS RESTAURAVIMO IDĖJOS TREČIOJO TŪKSTANTMEČIO EUROPOJE

Tomas Viso

NEPRIKLAUSOMAS RESTAURAVIMO
EKSPERTAS, ROMA, ITALIJA
tomviso@gmail.com

Gintautė Žemaitytė

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS
DAILĖTYROS INSTITUTAS
Dominikonų g. 15/1, LT-01131 Vilnius
gintaute.zemaityte@vda.lt

2014 m. lapkričio 10 d. Vilniaus dailės akademijoje vyko Paminklotvarkos katedros organizuota paskaita-diskusija „Konservatyvus restauravimas trečiojo tūkstantmečio Centrinėje Europoje: kokia prasmė ir ką tai reiškia?“, kurią kartu su Tomu Viso (Roma) parengė semiotikė Gintautė Žemaitytė. Kadangi joje buvo išplėtos ne visos idėjos, kilo mintis paskelbti platesnį jos variantą, kuris galbūt paskatins tolesnes diskusijas tarp restauratorių, paveldosaugininkų, kultūrologų ir visų, kuriems rūpi net tik konkretūs restauravimo sprendimai, bet ir bendra restauravimo politika bei įvairius kultūros matmenis apimanti restauruoto miesto vizija.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: restauravimas, etika, meninė vizija, praeities gerbėjas, miesto scenografija, senamiesčio atmosfera.

Nepriklausomas restauravimo ekspertas T. Viso iš praeities mus pasiekusių daiktų lemtį įsivaizduoja futuristiškai – kad anksčiau ar vėliau jie taps vandalizmo aukomis. Tačiau tinkamai restauruoti ir tinkama kontekste jie suteikia galimybę gerėtis praeitimi ir ją geriau suprasti. Šią viziją suformavo architektūros studijos Venecijos universitete, dailės ir scenografijos studijos Romos meno akademijoje, etnologijos ir antropologijos žinios, įgytos Kembridže; vėliau ją išbandė ir tobulino patirtis, sukaupia įgyvendinant

įvairius restauravimo projektus: restauruojant pilis ir senovinius pastatus, konservuojant kolonijinius medinius namus, gilinantis į senovinių dirbinių ir marmuro skulptūrų atgaivinimo paslaptis. T. Viso yra aktyvus Fondo *Ambiente Italiano* narys; ši organizacija vienija valstybines ir privačias pastangas rūpinantis italų kultūrinio, meninio paveldo, istorijos, tradicijų ir italų tautos tapatybės išsaugojimo klausimais. Asmeniniu pasirinkimu internete nėra informacijos apie jį ir jo darbus; išmanydamas ir vertindamas naujausias

most importantly, what message should it convey about ourselves, our past and our future?

The opinion of forward-thinking European restorers takes into account the progressive understanding and aims of the admirers of the past. Restoration should be based on theoretical knowledge and the use of quality materials, and afterwards, all separate elements should be adjusted to create an impression as if a great deal of time has passed, the way it is done on film sets. We restore in order to recreate the atmosphere of the past, mainly for the purpose of touristic attraction – if not for tourists, historical buildings would have probably disappeared altogether. However, a restored building or block of buildings not only speaks to tourists and not only transforms the urban space; the city scenery also transforms our daily experience and invites us to think and feel differently. Thus, a restorer and protector of the past may become an artist, when a result of his or her work allows us to enjoy it and conveys passion.

The avant-garde conception of city conservation requires seeing the whole picture, visionary thinking, working ethically and... artistically, and sometimes taking a step back, like an artist painting a picture, when he steps back to see if it conforms to his creative idea. We cannot totally avoid the infrastructures necessary for a comfortable contemporary life, but we can restore the typical elements of life in the past, and most importantly, maintain the life of the old town. For that purpose it is necessary to combine the efforts of restorers, heritage conservation specialists, culturologists and everyone who is concerned with not only concrete restoration solutions, but also the general restoration policy and a vision of a restored city that would include various cultural dimension.